

van allen verlaten voelde zij zich. De talloze momenteele ergernissen van de laatste tijden smolten ineen tot één bitter gevoel van onrecht. Was haar leven niet al moeilijk genoeg? Moest dit er nu nog bijkomen? En toen Thijs thuis kwam barstte het over hem los. Stom van verbazing was hij. Nog nooit had hij zijn moeder zóó bijgewoond; zij hilde van drift en een groen schuim kwam op haar lippen. Hij smeekte haar op te houden, maar zij stoorde er zich niet aan; ze begon hem uit te schelden voor een lummel, een stumper. Hij voelde dat zij hem op dit oogenblik verachtte; hij rilde over al zijn leden, en de telkens herhaalde verwijten waren als de draaiingen van een koord om zijn hals. Nu begon zij hem haar zorgen en ergernissen toe te roepen. Thijs kreeg het steeds benauwder, wilde naar zijn kamertje wijken, maar vreesde toen dat zijn moeder in eenzaamheid door zou razen; dat zou hij nog minder kunnen verdragen en dus bleef hij, tot zij bedaarde, en ging toen heen, zonder vergeving te durven vragen, maar ook zonder daar veel behoefte toe te gevoelen; hij zou het alleen willen doen om harentwille.

Hij zette zich voor het raam en trachtte leven in zijn lam geslagen denken te brengen. Het vertrokken gezicht zijner moeder, haar felle, vreemde oogen stonden hem nog voor den blik. Hij verwonderde zich, dat zoiets als dit in het werkelijke leven mogelijk was en niet alleen in de boeken; er groeide in zijn hart een eerbied voor zijn moeder. Langzamerhand kwam er medelijden bij en voelde hij berouw over zijn weinig hartelijke houding, tegenover haar en ook tegenover zijn stillen vader, die er trouwens minder aan te hechten scheen. Hij voelde zich bij hem steeds nog beklemd en verlegenachtig en wist nooit recht of hij hem aanspreken zou met Vader of met Pa, slikte daarom altijd het woord half in. Moeder had hem eens verteld dat hij elken avond voor hem bad en er wel trotsch op was dat Thijs goed leerde, al zei hij niets. Dit had hem zijn vader in een vriendelijker licht doen

zien. Nu herinnerde hij 't zich weer, en besloot voortaan met allebei zijn ouders openhartiger en vertrouwelijker te zullen omgaan. Hij gaf zijn vader dien avond voor het naar bed gaan een nachtzoen en bemerkte daarbij, dat de grijze stoppelwang hem heelemaal vreemd geworden was. En zijn moeder vroeg hij vergeving voor zijn koele houding; zij schonk hem die graag en zei dat zij 't nu niet zoo heel erg had bedoeld, maar dat ze 't leven hier ook heelemaal niet vol zou kunnen houden, als ze hem niet had. Thijs schreide van ontroering.

De volgende dagen was hij bijzonder gewillig en lief, en bedacht allerlei om zijn goede bedoeling te laten zien. Hij vroeg ook, of hij 's avonds voor de gezelligheid weer in de huiskamer studeeren mocht; 's winters was dat regel, om vuur en licht te besparen, maar het was pas October.

Thijs' vader was dien avond bijzonder spraakzaam, las allerlei voor uit de courant, wat zijn vrouw volstrekt niet interesseerde en hield een lang vertoog tegen het kapitalisme; kwam van 't een op 't ander, en maakte zich ook kwaad op een luie werkman, die 's morgens iets aan het dak gerepareerd had, „natuurlijk zoo knoeig mogelijk, om er gauw weer wat aan te kunnen verdienen”. Mevrouw herinnerde er eindelijk voorzichtig aan dat Thijs weer binnen werkte. Toen smeed zijn vader verdrietig zijn krant neer, keek even naar Thijs met een boezen blik en zweeg. Even later liet hij zich van zijn stoel glijden en ging languit op den grond liggen om zich te masseeren, te knijpen en te slaan; 't was meer gebeurd. Zijn vrouw, die het niet kon aanzien, liep de kamer uit. Thijs ging bij het forsche lichaam van zijn vader vragen, of hij ook helpen kon, maar kreeg geen antwoord. Na een poosje toen de oude Monk weer in zijn stoel zat, kwam de moeder pruttelig om het hoekje van de deur, om te onderzoeken of het afgeloopen was. Thijs had een zielsmeelij met haar. Later, in bed, moest hij zich plotseling zonder het te willen, voorstellen, dat zijn moeder stierf. Dat